ERFRECHT

hoe regel ik mijn nalatenschap?

Alles over erven
en erfrecht op een rijtje

KNB
Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Wat vindt u in dit boekje?

In dit boekje leggen wij u uit waar u rekening mee moet houden als u uw nalatenschap gaat regelen. Wat nodig is of juist niet. En wat de notaris voor u kan of zelfs moet doen.

De informatie in dit boekje houdt alleen rekening met het huidige erfrecht. Wilt u na het lezen nog meer informatie, kijkt u dan op *www.notaris.nl*. U kunt ook bellen met de Notaristelefoon of contact opnemen met uw notaris.

Moeilijke begrippen
Het erfrecht kent enkele moeilijke begrippen. Helaas kunnen wij daar niets aan veranderen. Maar wij leggen u natuurlijk wel uit wat deze begrippen betekenen. Op de pagina waar het moeilijke begrip voorkomt. Maar soms ook iets uitgebreider, in een apart hoofdstuk.

Wat gebeurt er met mijn nalatenschap? 5
Erfgenamen volgens de wet 5
Erfgenamen volgens testament 5
Testament, ja of nee? 6
Kan ik mijn testament nog aanpassen? 6
Hoe weten mijn erfgenamen dat ik een testament heb? ... 6
Is een testament verplicht? 6
Wat staat er allemaal in een testament? 7
Erfgenamen aanwijzen 7
Iemand onterven 7
Iemand uitsluiten 7
Laat een executeur uw nalatenschap afhandelen 7
Goederen of geld nalaten met een legaatbepaling 7
Vruchtgebruik instellen 7
Bewindvoering regelen 9
Een voogd aanwijzen 9
Iemand onterven 9
Onterven doe je niet zomaar 9
Rechten partner: passende verzorging 9
Rechten (klein)kinderen: legitieme portie 9
Maakt het uit of ik getrouwd ben of samenwoon? 11
Ik woon samen 11
Ik heb een geregistreerd partnerschap 11
Ik ben getrouwd 11
Levensverzekeringen en pensioenen 12
Levensverzekeringen 12
Pensioenen 12
Nalaten met een legaat 13
Wat is een legaat? 13
Legaten vastleggen in een codicil 13
Wat is vruchtgebruik? 15
Hoe regel ik de voogdij over mijn kinderen? 15
Wat is een bewind? 16
Waarom een executeur? 16
Begrippenlijst 17

“Het is toch wel een prettige gedachte dat alles nu officieel is geregeld. Het opstellen van een testament heeft voor veel duidelijkheid gezorgd.”

Wat gebeurt er met mijn nalatenschap?

Als u overlijdt, is er een *nalatenschap* van bezittingen en schulden. Die nalatenschap wordt verdeeld onder uw erfgenamen. Uw erfgenamen worden aangewezen door de wet of door uzelf.

Erfgenamen volgens de wet

De wet verdeelt uw erfgenamen in vier *groepen* van *bloedverwanten*. Groep één staat het dichtst bij u en bestaat uit uw partner en uw kinderen. Groep vier staat het verst van u af en bestaat uit uw overgrootouders en hun *afstammelingen*. De groepen volgen elkaar op. Als in groep één geen erfgenamen zijn, gaat de nalatenschap naar groep twee. Enzovoorts.

Voorbeeld 1

Een man overlijdt en laat een vrouw en drie kinderen achter. De man heeft vier erfgenamen: zijn vrouw en zijn drie kinderen. Deze erfgenamen vallen allemaal in groep 1.

Voorbeeld 2

Een vrouw overlijdt. Zij heeft geen partner en geen kinderen. Zij heeft wel haar beide ouders en een broer en zus. Haar vier erfgenamen zijn dan: haar ouders en haar broer en zus. Zij vallen allemaal in groep 2.

Erfgenamen volgens testament

U kunt ook zelf uw erfgenamen aanwijzen. Dat moet met een *testament*. In uw testament bepaalt u wie welk deel krijgt. U kunt iedereen aanwijzen, dus ook uw buurman of een goed doel. U kunt in uw testament ook opnemen wie van uw wettelijke erfgenamen juist niets krijgt.

Nalatenschap:
alle bezittingen en schulden die u achterlaat wanneer u overlijdt

Groepen erfgenamen:
1. partner en (klein)kinderen
2. ouders, broers en zussen en hun afstammelingen
3. grootouders met hun (klein) kinderen, ooms, tantes, neefjes en nichtjes
4. overgrootouders met hun afstammelingen

Partner:
in dit boekje bedoelen wij de persoon waarmee u een relatie heeft. Volgens de wet is een partner iemand waarmee u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap heeft

Bloedverwanten:
alle mensen die geboren zijn in uw eigen familie (van hetzelfde bloed zijn)

Afstammelingen:
nakomelingen van uzelf of van een bloedverwant

Testament:
een door een notaris opgestelde akte waarin u heeft vastgelegd wat er met uw nalatenschap moet gebeuren

Testament, ja of nee?

Codicil
een door uzelf, met de hand, geschreven document waarin u een beperkt aantal laatste wensen kunt vastleggen

Het is altijd verstandig om uw laatste wil vast te leggen. Of dat nu is in een testament of in een *codicil*. Maar soms kunt u gewoon niet om een testament heen. Bijvoorbeeld omdat u wilt afwijken van wat wettelijk is geregeld.

Kan ik mijn testament nog aanpassen?
U kunt uw testament altijd aanpassen. Hiervoor moet u naar de notaris. Hij maakt een nieuw testament op en zorgt ervoor dat dit wordt gemeld bij het Centraal Testamenten Register (CTR).

Hoe weten mijn erfgenamen dat ik een testament heb?
Alle Nederlandse testamenten worden geregistreerd bij het CTR. Uw erfgenamen kunnen bij het CTR navragen of u een testament heeft en welke notaris uw testament bewaart.

Is een testament verplicht?
Een testament is alleen nodig als u van de wet af wilt wijken. Als u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap heeft en u wilt alles nalaten aan uw partner en kinderen, dan is een testament in principe niet nodig. Pas als ook uw partner overlijdt, kunnen uw kinderen hun deel opeisen. Wilt u dat uw kinderen meteen hun deel krijgen? Of wilt u dat uw partner alleen het huis krijgt en verder niets? Dan is een testament echt nodig.

Voorbeeld

Een man overlijdt en laat zijn vrouw en twee kinderen achter. Het vermogen van de man en vrouw samen is € 750.000. De helft daarvan, € 375.000, is al van zijn vrouw. De andere helft wordt verdeeld tussen zijn vrouw en de kinderen. Ieder heeft recht op een derde deel, namelijk € 125.000. Als er geen testament is, krijgen de kinderen hun erfenis pas als hun moeder overlijdt.

Ook als u of uw partner uit het buitenland komt, als één van u een eigen bedrijf heeft, als u kinderen uit een eerdere relatie heeft of als er binnen de familie problemen zijn, kan het verstandig zijn een testament op te maken.

Wat staat er allemaal in een testament?

In uw testament kunt u uw erfgenamen aanwijzen. Maar u kunt juist ook iemand *onterven* of *uitsluiten*. Daarnaast kunt u enkele bijzondere bepalingen opnemen in uw testament en een *executeur* aanwijzen. De notaris kan u hierbij uitstekend adviseren.

Erfgenamen aanwijzen
In uw testament bepaalt u zelf wie uw erfgenaam is en wie niet. U mag iedereen aanwijzen, dus ook een goede vriend of de voetbalvereniging.

Iemand onterven
Het is mogelijk wettelijke erfgenamen te onterven. U kunt zelfs uw partner en uw (klein)kinderen onterven. Dit legt u vast in het testament.

Uitsluitingsclausule
U kunt een uitsluitingsclausule opnemen in uw testament. Hierdoor hoeven uw erfgenamen hun erfenis niet te delen met hun (ex-)partners.

Kan ik zelf een executeur aanwijzen?
In uw testament kunt u een executeur aanwijzen. U bepaalt dan ook welke verantwoordelijkheden die executeur heeft.

Goederen of geld nalaten met een legaat
Wilt u bepalen wie bijvoorbeeld die mooie kast krijgt? Of wilt u iemand als dank een geldbedrag nalaten? Dan kunt u dat vastleggen met een *legaat*. Sommige legaten kunt u trouwens ook vastleggen in een codicil. Hiervoor gelden aparte regels.

Vruchtgebruik instellen
Door een *vruchtgebruik* in te stellen voor bijvoorbeeld uw woning of een bankrekening, zorgt u ervoor dat uw partner recht heeft op het gebruik hiervan.

Onterven:
ervoor zorgen dat een wettelijke erfgenaam geen erfgenaam meer is. De onterfde heeft geen recht meer op de nalatenschap

Uitsluiten/ uitsluitingsclausule:
hiermee zorgt u ervoor dat de (ex-)partners van uw erfgenamen geen voordeel krijgen uit uw nalatenschap

Executeur:
de persoon die u in uw testament heeft benoemd om uw nalatenschap af te handelen

Legaat:
een bepaald goed (zoals een meubelstuk of sieraden) of een geldbedrag dat u aan iemand nalaat

Vruchtgebruik:
het recht om goederen of geld van een ander te gebruiken

“Veel dingen die ik wist over erven heb ik van horen zeggen. Toen we eenmaal rond de tafel zaten bleek toch dat veel zaken nog niet zo vanzelfsprekend zijn.”

Bewindvoering regelen
In uw testament kunt u ook vastleggen dat u de erfenis van bepaalde erfgenamen onder *bewind* wilt stellen.

Een voogd aanwijzen
Heeft u jonge kinderen en maakt u zich zorgen wie de zorg overneemt als u overlijdt? Dat hoeft niet. U kunt, natuurlijk in overleg, in uw testament een *voogd* aanwijzen. De voogd krijgt ook het beheer over de erfenis van uw kinderen.

Iemand onterven

Onterven doe je niet zomaar
Wilt u bepaalde familieleden onterven, dan is het wel verstandig om met uw notaris te bespreken waarom u dat wilt doen. Hij kan u dan namelijk adviseren hoe u de onterving het beste in uw testament kunt opnemen. Wilt u dat de kinderen van het onterfde familielid ook niets erven, dan kunt u dat natuurlijk ook vastleggen.

U moet er wel rekening mee houden dat (klein)kinderen altijd recht houden op hun *legitieme portie*. Dus ook als u ze onterft.

Rechten partner: passende verzorging
U kunt ook uw partner onterven. Maar uw partner heeft wel recht op een passende verzorging. Een voorbeeld hiervan is het vruchtgebruik van de woning en de inboedel. Als het nodig is, kan uw partner daarnaast het vruchtgebruik claimen van andere zaken. Zoals een beleggingsportefeuille. Uw partner mag dit vermogen zelfs opmaken, als dit nodig is voor het levensonderhoud. De kantonrechter beslist hierover.

Rechten (klein)kinderen: legitieme portie
Als u uw (klein)kinderen onterft, zijn zij geen erfgenaam meer. Maar zij hebben wel recht op hun legitieme portie. De legitieme portie is een som geld ter grootte van de helft van wat het (klein)kind zou hebben gekregen als u geen testament zou hebben. Uw (klein)kinderen krijgen hun legitieme portie niet vanzelf. Zij moeten het recht hierop claimen. Dit moet binnen vijf jaar na uw overlijden.

Bewind:
een regeling waarbij de erfenis door een bewindvoerder wordt beheerd. De erfgenaam kan dan zelf niet aan de erfenis komen

Voogd:
iemand die de zorg voor uw kinderen en hun vermogen overneemt als u en uw (ex-)partner zijn overleden

Legitieme portie:
een geldsom waar een kind aanspraak op kan maken

Passende verzorging:
de verzorging die iedere partner minimaal moet krijgen

Schenking:
een overeenkomst waarbij de ene partij (de schenker) een deel van zijn vermogen geeft aan de andere partij (de verkrijger)

Niet-opeisbaarheidsclausule:
hiermee beschermt u de financiële positie van uw partner na uw overlijden. Door deze clausule krijgen uw kinderen hun legitieme portie pas als ook uw partner is overleden

Voorbeeld

Een man overlijdt en laat een zoon en dochter achter. Zijn nalatenschap is € 100.000. Hij heeft zijn dochter onterfd en alles gaat dus naar zijn zoon. Maar zijn dochter heeft wel recht op haar legitieme portie. Die is de helft van wat zij had kunnen erven. Dus de helft van € 50.000 en dat is € 25.000.

Voor uw overlijden alles wegschenken, zodat er geen bezittingen meer over zijn, is trouwens niet de oplossing. Voor de berekening van de legitieme portie tellen alle *schenkingen* namelijk ook mee. U kunt in uw testament wel bepalen dat uw kinderen hun legitieme portie pas krijgen nadat uw partner is overleden. Dat doet u via een *niet-opeisbaarheidsclausule*. De notaris kan u hierover adviseren.

Daarnaast kunnen kinderen geld opeisen voor de kosten voor hun verzorging (tot 18 jaar) of studie (tot 21 jaar).

Maakt het uit of ik getrouwd ben of samenwoon?

Als u overlijdt, is het voor de verdeling van de nalatenschap van belang of en hoe u getrouwd bent of dat u samenwoont. Ook voor pensioenen en levensverzekeringen maakt het uit wat uw burgerlijke staat is.

Verblijvingsbeding:
hierin staat dat alle gezamenlijke bezittingen na uw overlijden naar uw partner gaan

Ik woon samen

Samenwonen zonder contract is op zich geen probleem. Maar volgens de wet bent u dan geen erfgenamen van elkaar. Daarom is het, zeker als u samen een koopwoning heeft, wel verstandig om in ieder geval een samenlevingscontract op te stellen. In het samenlevingscontract laat u een *verblijvingsbeding* opnemen. Daarin staat dat uw partner na uw overlijden in de woning kan blijven. Anders gaat het huis naar uw familie en staat uw partner misschien op straat. Beter is het om een testament op te maken. Dat is in elk geval noodzakelijk als u kinderen heeft. Want als u dat niet doet, dan gaat uw nalatenschap naar uw kinderen en blijft uw partner achter met lege handen.

Ik heb een geregistreerd partnerschap

Bent u geregistreerd partners, dan is er volgens de wet sprake van gemeenschap van goederen. Door partnerschapsvoorwaarden op te maken kunt u afwijken van de wet. U en uw partner zijn bovendien elkaars wettelijke erfgenaam. Uw nalatenschap wordt dan ook volgens de wet afgehandeld. Alleen met een testament kunt u hiervan afwijken.

Ik ben getrouwd

Als u getrouwd bent, dan is er volgens de wet sprake van gemeenschap van goederen. Natuurlijk kunt u met huwelijksvoorwaarden afwijken van de wet. Bijvoorbeeld omdat één van u een eigen bedrijf heeft en u het ondernemingsvermogen graag buiten de gemeenschap van goederen wilt houden.
U en uw partner zijn bovendien elkaars wettelijke erfgenaam. Als u geen testament opmaakt, wordt uw nalatenschap dan ook volgens de wet afgehandeld.

Levensverzekeringen en pensioenen

Successiewet:
de wet die de belasting op erfenissen en schenkingen regelt

Overlijdensuitkering:
het bedrag dat een verzekeraar uitkeert als u overlijdt. Mits u daarvoor verzekerd bent natuurlijk

Kruislings premie betalen:
u betaalt de premie voor de overlijdensverzekering van uw partner en uw partner betaalt de premie voor uw overlijdens-verzekering

Partnerpensioen:
het pensioen dat uw partner krijgt als u overlijdt

Wezenpensioen:
het pensioen dat uw kinderen krijgen als u overlijdt. Als uw partner ook is overleden, wordt het wezenpensioen soms verdubbeld

Ook voor levensverzekeringen en pensioenen maakt het verschil of u samenwoont of getrouwd bent.

Levensverzekeringen

Volgens de *Successiewet* moet degene die de erfenis krijgt, bijvoorbeeld uw partner, daarover belasting betalen. Dat geldt ook voor *overlijdensuitkeringen* uit een levensverzekering. Maar het is mogelijk om de uitkering te krijgen zonder belasting te betalen. Uw partner moet dan de premies betalen voor uw overlijdensverzekering. En u betaalt de premies voor de verzekering van uw partner. U moet er dan voor zorgen dat op de polis van uw levensverzekering is aangegeven dat u '*kruislings*' premie betaalt. Deze mogelijkheid bestaat trouwens alleen als u niet getrouwd bent in gemeenschap van goederen.

Heeft u samen een koopwoning maar (nog) geen samenlevings-contract, denkt u er dan in ieder geval aan om op de verzeke-ringspolis aan te geven dat de overlijdensuitkering naar uw partner gaat. Doet u dat niet, dan wordt de verzekering volgens de wet uitgekeerd aan uw erfgenamen. Uw partner krijgt dan niets en zal misschien zelfs de woning moeten verkopen.

Pensioenen

Als u getrouwd bent of geregistreerd partner, dan krijgen uw partner en kinderen vanzelf de eventuele wettelijke uitkeringen als u overlijdt. Bouwt u pensioen op via uw werkgever, dan krijgt uw partner bovendien *partnerpensioen* en uw kinderen eventueel *wezenpensioen*.

Maar als u samenwoont zonder samenlevingscontract of testament, dan heeft uw partner nergens recht op als u overlijdt. Het is dus belangrijk dat u laat registreren dat u samenwoont en welke rechten uw partner heeft.

Nalaten met een legaat

Wat is een legaat?
U kunt bepaalde goederen of een som geld aan iemand of een goed doel nalaten. Dit heet een legaat. Degene die het legaat krijgt, is de legataris. De erfgenamen zijn verplicht het legaat te geven aan de legataris. Het legaat wordt dus betaald vanuit de erfenis. Wilt u iets legateren, dan neemt u een legaat op in uw testament.

Legaten vastleggen in een codicil
Niet alle legaten hoeft u vast te leggen in een testament. Wilt u bijvoorbeeld bepaalde meubels, sieraden of kleren legateren, dan kunt u dat doen met een codicil. Dat codicil moet u met de hand schrijven, dateren en ondertekenen. Daarbij moet u alles nauwkeurig omschrijven. Een codicil is ook geschikt voor instructies voor uw begrafenis of crematie.

Het voordeel van een codicil is natuurlijk dat u snel een nieuwe kunt schrijven als u bepaalde zaken wilt wijzigen. Bovendien kost een codicil u niets. Maar er zijn ook nadelen.

Een codicil biedt maar beperkte mogelijkheden voor het vastleggen van uw wensen. U mag het codicil bijvoorbeeld niet gebruiken om geldbedragen of waardevolle verzamelingen te legateren. Dat moet u doen via een testament. Bovendien moet u er wel voor zorgen dat de legataris, uw erfgenamen of uw notaris weten dat u een codicil heeft gemaakt. Anders bestaat het gevaar dat uw codicil niet wordt meegenomen in de afhandeling van uw nalatenschap.

“De jonge leeftijd van onze kinderen is niet van invloed geweest. Ze hebben nu al recht op duidelijkheid voor later. Niet dat je in de toekomst kunt kijken. Maar je kunt nu wel alvast zoveel mogelijk regelen.”

Wat is vruchtgebruik?

Door een vruchtgebruik in te stellen voor bijvoorbeeld uw woning of een bankrekening, zorgt u ervoor dat uw partner recht heeft op het gebruik hiervan. Maar iemand anders is eigenaar of *hoofdgerechtigde*. Bijvoorbeeld uw kinderen.

Hoofdgerechtigde:
de persoon die eigenaar is van de goederen of het geld waarvoor een vruchtgebruik is ingesteld

Uw partner, de vruchtgebruiker, mag gratis in de woning blijven en krijgt de rente van het geld op de bankrekening. De vruchtgebruiker is verplicht alles in stand te laten voor de hoofdgerechtigde. Uw partner moet de woning dus goed onderhouden en het banksaldo moet in stand blijven. Uiteraard kunt u zelf anders bepalen. Het vruchtgebruik eindigt als uw partner overlijdt of op een tijdstip dat u zelf bepaalt. Bijvoorbeeld als uw partner opnieuw trouwt.

Vruchtgebruik wordt vaak ingesteld als iemand is hertrouwd en kinderen heeft uit een eerder huwelijk. Door het vruchtgebruik kan de erfenis van de kinderen worden veiliggesteld.

Hoe regel ik de voogdij over mijn kinderen?

De voogdij over uw kinderen regelt u met een *voogdijbepaling* in uw testament. Hiermee regelt u niet alleen dat uw kinderen worden verzorgd en opgevoed. De voogd beheert namelijk ook het vermogen dat uw kinderen erven.

Voogdijbepaling:
in deze bepaling regelt u wie de voogdij krijgt over uw kinderen

Nu kunnen vermogensbeheer en de zorg voor uw kinderen uitstekend samengaan. Maar als u een zeer complex vermogen heeft, is het misschien beter om het beheer daarvan aan een financieel deskundige over te laten.

Als u geen voogd benoemt, dan bepaalt de rechter wie de voogdij krijgt over uw kinderen. Meestal is dat een familielid. Maar als de familie er niet uit komt of er is geen familie meer, dan wordt een voogdijinstelling aangewezen.

Wat is een bewind?

Misschien vindt u dat sommige erfgenamen (nog) niet de volle verantwoordelijkheid kunnen dragen over hun erfenis. Bijvoorbeeld omdat ze nog te jong zijn. Of omdat ze gokverslaafd of ziek zijn.

U kunt dan een bewind opnemen in uw testament. U wijst een bewindvoerder aan die het geërfde beheert. U kunt zelf bepalen hoe lang het bewind duurt en aan welke voorwaarden uw erfgenamen moeten voldoen om zelf de verantwoordelijkheid te krijgen.

Als u de erfenis van uw kinderen onder bewind plaatst, hebben zij in sommige gevallen wel de mogelijkheid dit bewind te verwerpen en aanspraak te maken op hun legitieme portie.

Waarom een executeur?

U bent niet verplicht een executeur aan te wijzen. Maar als u veel erfgenamen heeft of een zeer complex vermogen, dan is het wel raadzaam om een executeur te benoemen. U kunt iedereen aanwijzen als executeur. Een erfgenaam, een goede vriend, maar ook de notaris. U kunt zelfs meerdere executeurs aanwijzen. Een executeur kan alleen in een testament worden benoemd.

In algemene zin is een executeur verantwoordelijk voor het afhandelen van uw nalatenschap. Denkt u hierbij aan het opzeggen van de huur, het betalen van schulden, het afgeven of uitbetalen van legaten.

Maar ook het regelen van uw begrafenis of crematie kunt u overlaten aan een executeur. Daarnaast kunt u de executeur speciale opdrachten geven. Bijvoorbeeld om persoonlijke papieren te vernietigen of een goed tehuis te zoeken voor uw huisdieren.

Begrippenlijst

Aanverwanten	Alle mensen die geboren zijn in de familie van uw partner
Afstammelingen	De nakomelingen van uzelf of van een bloedverwant
Bewind	De regeling waarbij de erfenis door een bewindvoerder wordt beheerd. De erfgenaam kan dan zelf niet aan de erfenis komen
Bloedverwanten	Alle mensen die geboren zijn in uw eigen familie (van hetzelfde bloed zijn)
Codicil	Een door uzelf, met de hand, geschreven document waarin u een beperkt aantal laatste wensen kunt vastleggen
Executeur	De persoon die u in uw testament heeft benoemd om uw nalatenschap af te handelen
Groepen erfgenamen	1. partner en (klein)kinderen 2. ouders, broers en zussen en hun afstammelingen 3. grootouders met hun (klein)kinderen, ooms, tantes, neefjes en nichtjes 4. overgrootouders met hun afstammelingen
Kruislings premie betalen	U betaalt de premie voor de overlijdensverzekering van uw partner en uw partner betaalt de premie voor uw overlijdensverzekering
Legaat	Een bepaald goed (zoals een meubelstuk of sieraden) of een geldbedrag dat u aan iemand nalaat
Legitieme portie	Geldsom waar een kind aanspraak op kan maken
Nalatenschap	Alle bezittingen en schulden die u achterlaat wanneer u overlijdt
Niet-opeisbaarheids-clausule	Hiermee beschermt u de financiële positie van uw partner na uw overlijden. Door deze clausule krijgen uw kinderen hun legitieme portie pas als ook uw partner is overleden
Onterven	Ervoor zorgen dat een wettelijke erfgenaam geen erfgenaam meer is. De onterfde heeft geen recht meer op de nalatenschap
Overlijdensuitkering	Het bedrag dat een verzekeraar uitkeert als u overlijdt. Mits u daarvoor verzekerd bent natuurlijk

Partner	In dit boekje bedoelen wij de persoon waarmee u een relatie heeft. Volgens de wet is een partner iemand waarmee u getrouwd bent of een geregistreerd partnerschap heeft
Partnerpensioen	Het pensioen dat uw partner krijgt als u overlijdt
Passende verzorging	De verzorging die iedere partner minimaal moet krijgen
Schenking	Een overeenkomst waarbij de ene partij (de schenker) een deel van zijn vermogen geeft aan de andere partij (de verkrijger)
Successiewet	De wet die de belasting op erfenissen en schenkingen regelt
Testament	Een door een notaris opgestelde akte waarin u heeft vastgelegd wat er met uw nalatenschap moet gebeuren
Uitsluitingsclausule	Hiermee zorgt u ervoor dat de (ex-)partners van uw erfgenamen geen voordeel krijgen uit uw nalatenschap
Verblijvingsbeding	Hierin staat dat alle gezamenlijke bezittingen na uw overlijden naar uw partner gaan
Voogd	Iemand die de zorg voor uw kinderen en hun vermogen overneemt als u en uw (ex-)partner zijn overleden
Voogdijbepaling	In deze bepaling regelt u wie de voogdij krijgt over uw kinderen
Vruchtgebruik	Het recht om goederen of geld van iemand anders te gebruiken
Wezenpensioen	Het pensioen dat uw kinderen krijgen als u overlijdt. Als uw partner ook is overleden, wordt het wezenpensioen soms verdubbeld

Meer informatie?

Op onze website, *www.notaris.nl*, vindt u meer informatie over erven en schenken en over de notaris. Ook over andere onderwerpen vindt u daar informatie. Zoals over het kopen van een woning, het oprichten van een onderneming of over samenlevingsvormen.

Contact

Wilt u weten of een testament in uw geval nodig is? Heeft u vragen over een erfenis of schenking? Of vraagt u zich af wat een notaris nog meer voor u kan doen?
Belt u dan met de Notaristelefoon, via telefoonnummer (0900) 346 93 93. U kunt de Notaristelefoon iedere werkdag bereiken tussen 9 en 14 uur. De Notaristelefoon kost € 0,80 per minuut.

Versie	juli 2010
Uitgave	Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie Postbus 16020, 2500 BA Den Haag
Fotografie	Benders & Stevens, Utrecht; Frank Schurink, Rotterdam
Ontwerp	Okapi. Corporate indentity atelier, Rotterdam
Druk	Joh. Enschedé Amsterdam BV

FSC Mixed Sources
Productgroep uit goed beheerde bossen en andere gecontroleerde bronnen.
www.fsc.org Cert no. SGS-COC-2438
© 1996 Forest Stewardship Council

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Postbus 16020
2500 BA Den Haag

KNB
Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie